

Jan en Fons Mertens melken 136 koeien met gemiddeld 12.000 kg melk

Minutieus managen van melktoppers

*De hoog- en laagproductieve groep
respectievelijk links en rechts in de
ligboxenruimte en in de melkstal*

Geringe rantsoenverschillen om de overgang tussen de hoog- en de laagproductieve groep vlot te laten verlopen. Een nauwgezet management schuilt achter de hoge melkcijfers van Jan en Fons Mertens uit Minderhout. Voor de komende tijd staat een kleine groei van het aantal koeien nog op het programma.

tekst **Annelies Debergh**

Halfweg november vallen ze op, de laatste koeien en pinken die nog buiten vertoeven. Het zijn er niet veel, maar zolang het kan, lopen ook de hoogdrachtige pinken en koeien bij de familie Mertens in Minderhout nog op de weide.

‘We laten de hoogdrachtige koeien zo lang het kan nog buiten lopen’, legt Jan Mertens (35) uit. Hij baat het bedrijf uit samen met zijn vrouw Heidi Deboel (35), die nog deeltijds buitenshuis werkt, kinderen Jarne en Jinte en vader Fons Mertens (64) en moeder An Boudewijns (59). Elk heeft er zijn vaste taken. ‘We merken dat veel beweging in de droogstand gewoon goed is voor de dieren’, beaamt Fons. ‘Met buitenbeloop starten ze echt goed op aan het begin van de lactatie.’

Bouwen met veel eigen arbeid

De groep droge koeien is wellicht een groep die symbool staat voor het minutieuze management ten huize Mertens. Met de grootste zorg en aandacht wordt elke individuele koe omringd. Afgelopen jaar scoorden de 136 melkkoeien een rollend jaargemiddelde van 12.088 kg melk met 3,90% vet en 3,40% eiwit en behaalden zo een vijfde plek onder de Vlaamse topmelkers. Een mooie prestatie, waar Jan en Fons Mertens opvallend bescheiden onder blijven. ‘Het is toch juist erg gewoon om telkens het beste voor je koeien uit te zoeken.’

Als hij over het management van zijn koeien praat, is Jan Mertens erg gedreven. Voordat Jan als melkveehouder aan de slag ging, werkte hij eerst tien jaar buitenshuis bij een bedrijf dat landbouwmachines herstelt. Vervolgens nam hij in 2006 een tweede bedrijf over met 400.000

kg melkquotum. Om de beide bedrijven samen te voegen moest er een nieuwe melkveestal komen. Zichtbaar zorgvuldig is over die nieuwe stal nagedacht en om de kosten binnen de perken te houden is veel van het werk zelf verricht.

Jan hielp zo mee met het storten van de mestkelder en vloeren, het plaatsen van de dakplaten, maar ook de installatie van waterleiding, elektriciteit, voerhekken, ligboxen en opdrijfsysteem. Sinds oktober 2010 is de ligboxenstal in gebruik. ‘We hebben zo toch aanzienlijk goedkoper gebouwd en onze kritieke opbrengstprijs op 29 eurocent kunnen houden.’

Twee groepen, samen melken

De stal telt 152 ligboxen met watermatrassen. Aan het voerhek zijn ongeveer evenveel vreetplekken voorzien. ‘Ik vond het belangrijk om te streven naar een gelijk aantal.’ Jan Mertens wijst op de vaarzen en het voorkomen van verdrukking aan het voerhek. ‘Elke koe of vaars moet evenveel kans hebben om aan het voerhek te komen.’

De keuze voor een voerhek in plaats van een voerbuis werd ook bewust gemaakt. ‘We hebben geen selectiepoorten na de melkstal, maar wilden de koeien wel vast kunnen zetten. Elke avond zet ik de hoogproductieve koeien na het melken even vast aan het voerhek. Op die manier kan ik nog een aanvullend krachtvoer verstrekken aan de koeien die dat nodig hebben.’ Koeien kunnen op die manier ook vlot geïnsemineerd worden. ‘De stapentellers worden hier pas tijdens het melken uitgelezen.’

De stal is erop voorzien dat de koeien gemakkelijk in twee groepen kunnen worden gehouden. De 0+6+0-stal staat perfect op de windrichting en is met ruim twaalf meter nokhoogte ruim in opzet. De stal is overlangs in tweeën gedeeld met links de hoog- en rechts de laagproductieve groep. Door de opdeling passeren beide groepen tegelijk de 2 x 14 zij-aan-zij-melkstal met snelwisselsysteem: de hoogproductieve links, de laagproductieve rechts.

Fons en Jan Mertens

Met 136 melkkoeien en dik 12.000 kg melk pakte de familie Mertens uit Minderhout de vijfde plek bij de hoogste Vlaamse mpr-bedrijven het voorbije jaar.

Aantal koeien:	136
Rollend jaargemiddelde:	12.088 3,90 3,40
Aantal hectaren gras:	48
Aantal hectaren mais:	15

Wat betreft totale melktijd maakt dat – links versus rechts – hooguit een kwartier verschil. ‘Bij de omschakeling in de melkstal willen de vaarzen wel eens wat aarzelend binnenkomen, maar koeien zijn die wissel vaak snel weer gewend.’

Rustige rantsoenovergangen

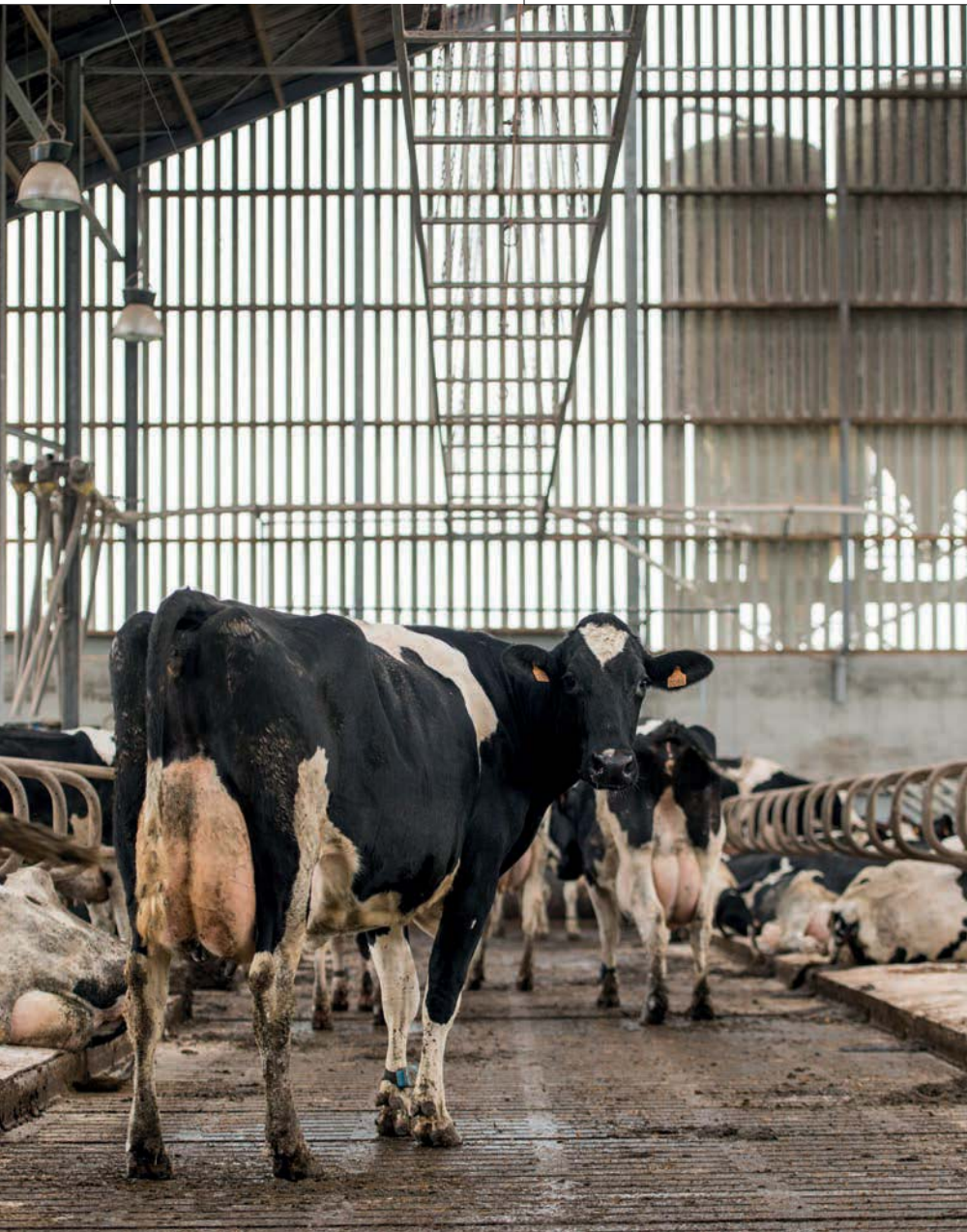
Inzake de logistiek rondom melken zijn de groepen even groot. Belangrijk is het ook om geen al te grote rantsoenwisselingen in te lassen bij de overgang van de hoogproductieve naar de laagproductieve groep, zo voegt Jan Mertens er nog aan toe. Hij haalt de rantsoenberekeningen erbij en wijst op een paar kleine verschillen. Zo bestaat het rantsoen bij zowel de hoog- als de laagproductieve groep uit dezelfde bestanddelen in verschillende hoeveelheden met maiskuil, graskuil, bietenpulp en protistar. Daarbij komen afhankelijk van de groep nog een aantal aanvullende voersoorten als een pensbuffer en een eiwit- of energiecorrector. Koeien die er goed uitzien en toch iets minder melk geven, komen in aanmerking voor de groepswissel. ‘Er mag niet al te veel verschil zitten op de beide rantsoenen, bijsturen kan altijd in de krachtvoerbox’, zo haalt ook Fons Mertens aan. ‘Anders krijg je al snel een te grote productierugval.’

In de stal zijn vijf krachtvoerboxen opgesteld. Bij de hoogproductieve groep zijn dat er drie met drie krachtvoersoorten. ‘Ze krijgen krachtvoer met propyleenglycol in de eerste tachtig dagen van de lactatie en behalve een gewoon krachtvoer krijgen ze er ook het krachtvoer linex bij.’ De droogstand neemt vijf weken in beslag. Om de droogstaande koeien nog beter op de lactatie voor te bereiden, is het

Extra foto's

Meer foto's van details van de stal zijn te vinden in de Veeteelt-app en op www.veeteelt.nl.

Brede loopgang doet tegelijk dienst als wachtruimte voor het melken

een wens van de veehouder om ook bij de droogstandsgroep een krachtvoerauto-maat te hebben. 'De droge koeien krijgen maiskuil en graskuil uit dezelfde kuilen als de melkgevende groep, maar aangelengd met extra stro. Ze krijgen daarbij nog standaard een seleniumbolus.'

Om het koeieverkeer naar de melkstal vlot te laten verlopen, zijn er twee oprijfsystemen in de middelste loopgangen opgehangen, die apart te bedienen zijn. In de terugloopgang na de melkstal kan vlot een klauwenbad worden neergezet. 'We proberen elke drie, maximum vier weken een voetbad te plaatsen.'

Doelgericht besteden vader en zoon aandacht aan de gezondheid van de klauwen door de probleemgevallen wekelijks en dus zo snel mogelijk aan te pakken. Groepsbehandelingen gebeuren op een specifieke manier met citroenzuur en ko-

persulfaat in het klauwenbad. 'We laten de koeien rondjes maken rondom de ligboxen, door de melkstal en terug door de terugloopgang met het klauwenbad.'

Elke groep maakt zes rondjes. 'Het eerste rondje mesten ze veel, maar de tweede en derde keer loopt dat al veel vlotter. Na drie rondjes vullen we het klauwenbad weer bij en dan gaat het vlot. Na zes rondjes zie je echt resultaat: alle klauwen zijn echt schoon en elke centimeter is in contact gekomen met de vloeistof.'

Veel verschillende jonge stieren

In de fokkerij zijn benen en klauwen niet meteen een aandachtspunt. 'Het is in mijn ogen vooral een kwestie van klauwproblemen goed en snel aanpakken',ervaart Jan Mertens. Wel vol overtuiging is hij over het selecteren op goede uiers. 'Ik blijf vooral exterieurstieren gebruiken

met veel melkkracht en veel kilo's eiwit', luidt het fokdoel. 'Een grote koe met veel inhoud en ribdiepte kan veel melk geven. Ik wil koeien die zo optimaal mogelijk melk produceren. Want twee koeien melken levert altijd meer mest op en kost meer voer dan één koe melken.'

Om die productiedoelen te halen is de laatste jaren omgeschakeld van roodbont naar zwartbont. Slechts vijf rietjes roodbont zijn er het afgelopen jaar nog gekocht, glimlacht Jan Mertens. 'Sinds we met zwartbonte stieren werken, hebben we de uierkwaliteit flink zien verbeteren. Met deze producties is dat een noodzaak.' Tegelijk is meer en meer gebruikgemaakt van genomestieren. Zo melken vader en zoon Mertens al enkele Moguldochters. 'We zien ook dat bij het stieradviesprogramma de genomestieren toch de voorkeur krijgen. De fokstieren blijven daar gewoon achter.' Omdat ze veel jonge genetica gebruiken, wedden Jan en Fons wel op veel stieren. 'We zetten erg veel verschillende stieren in om toch voldoende spreiding te behouden. Bovendien, ik wil van elke koe een goede koe maken. Dat kun je alleen door veel verschillende stieren te gebruiken.'

Silver, Elude, Final, Bookem, Defender, Reflector, Beemer en Envious krijgen kansen. Onder het jongvee lopen dochters van Mogul, Danno, Epic, McCutchen en Snowfever. 'Ik kies alleen de beste stieren. Waar ze vandaan komen, dat maakt me niet uit. Als die stier maar goed is.'

Verankeren op 150 koeien

Voor vaarzen streeft Jan Mertens naar een afkalfleeftijd van 23 maanden. Bij de helft van de vaarzen wordt gesekst sperma gebruikt. 'We verkopen nog elk jaar wat vaarzen. Vroeger was dat via de CRV-veiling, nu verkopen we de vaarzen thuis.' Vorig jaar werden ook tweede- en derdekalfskoeien verkocht omwille van superheffingsdreiging. 'Daardoor is de veestapel gemiddeld nu vrij jong.'

Komende tijd gebruiken Jan en Fons de extra aanwas om de eigen stal bij te vullen. 'Bij de opzet van de stal hadden we er rekening mee gehouden om 150 koeien te gaan melken en dat plannen we eind dit jaar en begin komend jaar te gaan doen.' Meer koeien worden het niet. Dat laat de huidige bedrijfsoppervlakte niet toe, besluit Jan Mertens nuchter. Met 48 hectare weiden in het teeltplan, ruim 15 hectare mais en extra maisaankoop wordt nu in voldoende ruwvoer voorzien. 'Ik wil niet nog meer afhankelijk worden van externe voeraankoop en mestafzet. Met dit aantal koeien en deze producties moet het lukken.' |